

Ознайомлення з системою соціальної допомоги та охорони здоров'я Відня.

Зараз Україна стоїть на порозі великих змін. Наші громадяни вже достатньо соціально та морально розвинуті для переходу на наступний рівень, так сказати на європейську модель суспільства. Для того щоб зробити це максимально швидко та ефективно, необхідно провести об'єктивний аналіз реального стану справ та визначити оптимальні напрямки діяльності та необхідні для цього програми та проекти.

У здійсненні реформ в соціальній сфері та впровадженні інноваційних моделей соціальних послуг в Україні мені в майбутньому дуже допоможе навчальна поїздка в Австрію, в рамках програми Фонду Богдана Гаврилишина "Молодь змінить Україну". Після ознайомлення з роботою Муніципального Департаменту Відня №24, який відповідає за організацію системи охорони здоров'я, медичне страхування, звітність та планування соціального забезпечення, я побачила ключові моменти їх роботи, в мене є бажання дослідити якомога глибше їх принципи та механізми, та ознайомитися з роботою відповідних структур інших європейських держав, щоб віднайти те, що можна буде адаптувати та імплементувати в наш соціум.

Діяльність Департаменту №24 тісно пов'язана з Соціальним Фондом Відня та Муніципальним Департаментом №40, що відповідає за створення відповідних законів про соціальне забезпечення, охорону здоров'я (всі три є підструктурами міськдержадміністрації Відня).

Головні компетенції Департаменту 24 - це розробка програм соціальної опіки та охорони здоров'я, проведення звітності по ним, фінансування шпитальних установ та реформування системи охорони здоров'я.

Робота команди Департаменту полягає у аналізі звітності, стратегічному плануванні та координації і менеджменті проектів. Вся ця структура є досить гнучкою, до кожного випадку підходять індивідуально, тому й пакети послуг, які отримують громадяни, дуже розрізняються відповідно до їх потреб.

Половину усіх соціальних витрат покриває федеральна влада, а провінціальна (обласна) та муніципальна покривають по чверть кожна.

Геріатричні послуги € 848 млн	Послуги для людей з обмеженими можливостями € 237.2 млн
Послуги для бездомних € 42.6 млн	Соціальні виплати € 412.8 млн

70% всіх соціальних витрат складають фінансові виплати напряму тим, хто їх потребує. Це все схвалено законом - кожен, хто потребує допомоги, може попросити її в держави та його почують. Частину цих процедур можна пройти в електронному вигляді, що значно скорочує час, черги та не принижує гідність.

28 % - 31 % ВВП ВИТРАЧАЄТЬСЯ НА СОЦІАЛЬНІ ПОТРЕБИ

Фінансові послуги, що надає департамент:

- 1) базова соціальна допомога - додаткові виплати малозабезпеченим особам задля підняття рівня їх прибутків до рівня прожиткового мінімуму (згідно Закону про Запровадження Загального Рівня Добробуту, соціальні виплати безробітним, стипендії школярам та студентам, а також консультації з даних питань;
- 2) базове соціальне забезпечення іноземців, консультації з даних питань;
- 3) соціальна фінансова допомога для виплат за житло;
- 4) соціальна допомога родинам Відня, яку отримують усі родини з дітьми, незалежно від прибутків чи працевлаштованості; сума виплати змінюється відносно вікових груп та кількості дітей; додаткові виплати отримують діти з особливими потребами.

Департамент також надає низку негрошових послуг, серед яких:

- 1) створення та запровадження сервісів для людей з обмеженими можливостями;
- 2) забезпечення соціального добробуту молоді;
- 3) забезпечення турботи та догляду;
- 4) допомога безпритульним;
- 5) повне або часткове покриття кредитів неплатоспроможним особам.

В Австрії введено обов'язкове **соціальне медичне страхування**. 99% населення мають медичну страховку. Є можливість спільного страхування для родичів та партнерів. Введено принцип рівного доступу до послуг охорони здоров'я, люди мають право вільно обрати лікаря. 1/3 населення має також додаткову приватну медичну страховку. Витрати на охорону здоров'я складають 10,4% ВВП.

Базова Соціальна Допомога - це другий ключовий пункт соціального фінансового захисту після соціальних виплат безробітним. Цей вид грошової допомоги було запроваджено, щоб підвищити якість життя бенефіціаріїв у важких фінансових ситуаціях, і щоб запобігти виникненню таких ситуацій.

Як і 145 інших держав, Австрія підписала Женевську конвенцію про статус біженців, та протокол 1967 р. Цим підписом Австрія зобов'язала себе приймати та певним чином підтримувати людей, яких переслідують в їх рідній країні. **Віденське Базове Соціальне Забезпечення Іноземців** - це тимчасовий захід, який забезпечить людям нормальне життя в перші 4 місяці після отримання ними статусу біженців та доки вони не знайдуть притулок.

Близько половини населення Австрії живе в приміщеннях, придбаних в кредит. Більшість з них виплачує борги, але 9% населення не мають змоги робити це вчасно. **Віденський Сервіс Покриття Кредитів** має багаторічний досвід допомоги людям, що мають боргові проблеми.

Механізм врегулювання заборгованості - **приватне банкрутство**.

Особисте банкрутство - це особлива форма банкрутства для фізичних осіб, незалежно від того, чи є вони приватними особами або індивідуальними підприємцями.

Мета статусу приватного банкрутства - це можливість для боржника, у разі неспроможності виплати, уникнути спіралі зростаючого боргу і стати вільним від боргів на термін до семи років.

СОЦІАЛЬНИЙ ФОНД ВІДНЯ

Соціальний Фонд Відня (СФВ) володіє бюджетом в €1,4 млрд, та повністю фінансується муніципалітетом. Його проекти та програми розробляються, базуючись на звітності та стратегії, яку визначає Департамент №24.

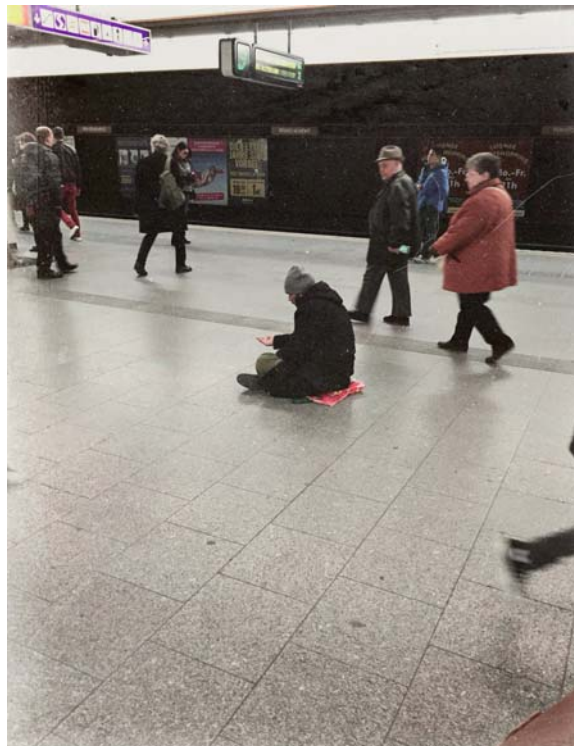
Фонд співпрацює з 150 НПО які забезпечують наступні соціальні послуги:

довготривалий догляд та турбота, асистенція;
послуги людям з ОП - мобільні та стаціонарні;
підтримка безпритульних.

Фонд діє на основі Закону про Соціальну Допомогу, Віденського Закону про Рівні Можливості та Віденського Закону з Забезпечення Соціальним Добробутом.

Фонд забезпечує моральну, матеріальну та медичну допомогу та підтримку людям, які не можуть самі про себе піклуватися через вік, хворобу або особливості психічного здоров'я, причому їх заохочують якомога довше жити самостійно, з постійним або тимчасовим асистентом, або у флет-шерінгу, замість перебування в спеціальних установах. Фонд також надає гранти (подається близько 30 000 апікацій на рік) та субсидії - пряме фінансування осіб, що цього потребують, фінансування довготривалих та тимчасових проєктів та надання субсидій закладам, що працюють в цій сфері.

У Відні створено повноцінну мережу заходів безпеки для людей, що не мають даху над головою, та для людей над якими нависла небезпека втрати житла. Послуги варіюються: від попередження виселення до забезпечення приміщень для сну та життя, і програм реінтеграції.

Варто зазначити що дуже велику увагу у Відні приділяють *попередженню виселення людей* - у разі звернення з даною проблемою, їм одразу ж надають консультаційну та фінансову допомогу, тому що навіть з погляду вартості для держави, це виходить дешевше ніж покривати наслідки від втрати даху над головою - соціальна незахищеність, втрата роботи, зовнішнього вигляду, маргіналізація дітей та ін., та покривати програму реінтеграції.

Ми мали можливість відвідати денний шелтер для бездомних - нажаль найцікавіше не вдалося сфотографувати, тому що ми не хотіли дратувати людей, вони не виглядали так ніби люблять фотографуватися. Отже шелтер виявився великим приміщенням, біля метро, з досить пристойним, по нашим міркам ремонтом, з ресепшн, їдальнею, баром, двома чи трьома кімнатами для відпочинку, (можливо там були і декілька спальень), пральною кімнатою, ванними і навіть конференц залом.

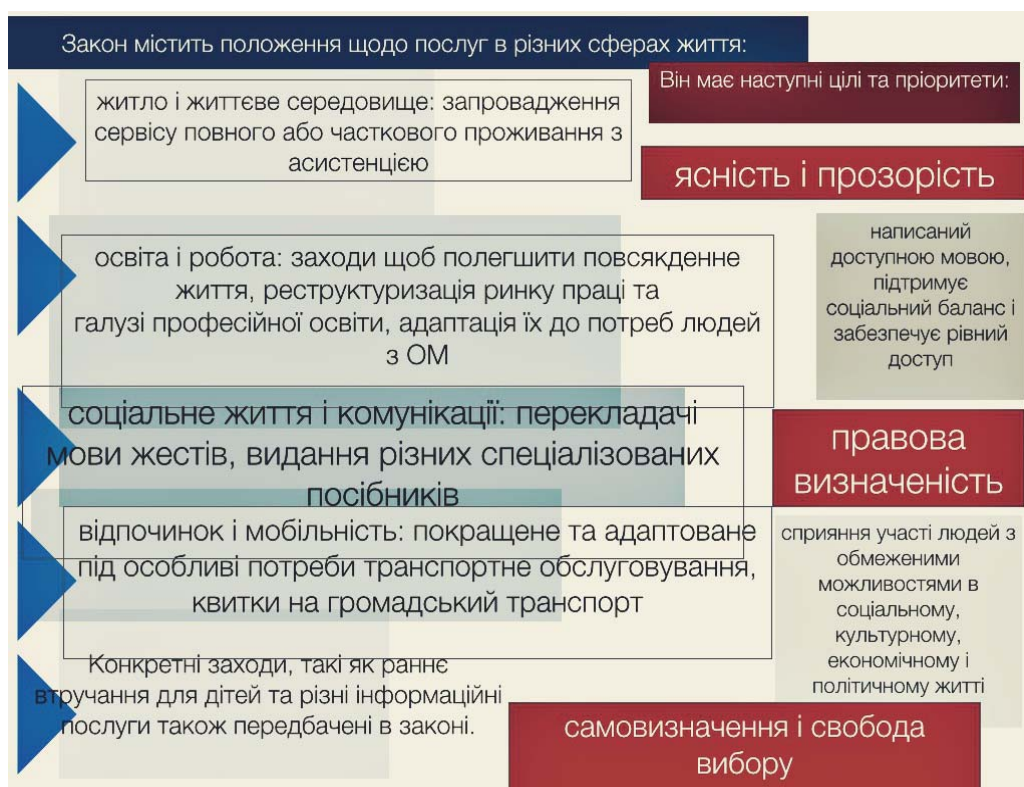

Спілкування вийшло щирим і досить веселим, в цих панів присутнє почуття гумору, і вони дуже задоволені тим, що держава дає їм можливість існувати "поза системою", яка є просто для них неприйнятною, і в той же час не втрачати зв'язку із соціумом і мати можливість задовольнити свої базові потреби. Такі стосунки між державою та громадянами викликають захоплення і довіру, і ми бачили результат.

Кримінальні дії з боку безпритульних не мають масового характеру, розповсюдження хвороб — також, коли я поцікавилася ситуацією з ВІЛ/СНІД серед цих груп населення, у Фонді мені відповіли що ця цифра настільки незначна, що жодних спеціальних заходів для боротьби з цією проблемою не існує, адже постійні контакти з соцпрацівниками, пункти прийому голок, якісне медичне обслуговування у шелтерах це вже є достатні заходи.

Віденський Закон про Рівні Можливості сформував основу для впровадження широкого кола послуг для людей з обмеженими можливостями. Закон було розроблено експертами в цій галузі з врахуванням інтересів цільових груп. Він відповідає вимогам Конвенції ООН про права людей з обмеженими можливостями.

Дуже важливим є включення людей з обмеженими можливостями до ринку праці. Для цього їм забезпечується професійне навчання, учнівство на робочому місці, а компанії, що беруть на роботу людей з ОМ, отримують субсидії.

Ми мали можливість поспілкуватися з представниками Міністерства Освіти та Культури, і дізналися, що в них не є популярними школи для дітей з ОМ, вони частіше намагаються створювати спеціальні класи в звичайних школах - це сприяє соціалізації дітей, та підвищує толерантність їх однолітків. Також діти з ОП можуть отримати спеціальну освіту, та здобути кваліфікацію.

Існує організація з працевлаштування таких людей, вона підшукує їм роботу та пише професійні резюме і мотиваційні листи. Для тих, хто не зможе знайти місце на ринку праці, організовують гуртки з трудотерапії, щоб зайняти їх вільний час та розкрити потенціал.

Для людей з ОМ, які не можуть жити з батьками, або опікунами, місто Відень пропонує проживання з частковою або повною асистенцією, та проживання у комунальних квартирах.

Концепція геріатричної допомоги Відня

- ▶ наявність якісних послуг з догляду на дому та медсестринських послуг
- ▶ матеріальна та територіальна доступність цих сервісів для всіх жителів Відня
- ▶ висока якість та широкий спектр послуг, щомісячні візити до клієнтів щоб підтримувати зворотній зв'язок
- ▶ пріоритет послуг, що надаються поза закладами та мобільних послуг перебуванню в домах для літніх людей; це краще для внутрішнього самопочуття клієнтів, та фінансово дешевше
- ▶ достатня кількість кваліфікованих співробітників для забезпечення домашнього догляду і медсестринських послуг

Геріатричні послуги у Відні:

Допомога на дому: виконання легкої роботи по дому та підтримка у повсякденному житті (щоденна особиста гігієна, покупки, допомога у приготуванні їжі, і т.д.)

Допомога з догляду: догляд, допомога у пересуванні, медичний інструктаж для пацієнтів, родини, помічників і т.д.

Медичне обслуговування на дому: медичний догляд надається протягом обмеженого часу сертифікованої медсестрою вдома, якщо це допоможе скоротити або уникнути перебування в лікарні. Для цього необхідно призначення лікаря.

Їжа на колесах: обід з 3х страв, що поставляються щодня або у певні дні.

Відвідування і компаньйонські послуги: спілкування, супроводження клієнтів під час шопінгу або роботи, візитів до лікарів, ортопедів і т.д.

Прибирання: допомога під час генерального прибирання, миття вікон, дверей, підлог, килимів, меблів і т.д.

Послуги домашньої допомоги: прання і прасування білизни, в тому числі дрібні ремонтні роботи.

Денні центри для літніх людей: забезпечення індивідуального догляду і компанії протягом дня, структурований розпорядок дня, заснований на принципах взаємодопомоги, діяльності для груп та окремих осіб, а також соціального контакту і виховання особистих навичок і здібностей.

У будинках для літніх людей: догляд включає в себе житлові послуги (проживання та харчування), а також персональний догляд та медичні послуги (в тому числі діяльність структурувати повсякденне життя).

Відень також має велику кількість закладів, які надають номери з послугами догляду. Тут, літні люди живуть в своїх квартирах самостійно і можуть отримати догляд та медсестринські послуги в міру необхідності.

Резиденції для літніх людей: унікальні для Відня, здебільшого приватні житлові будинки для літніх людей, щоб вони могли жити в квартирі самостійно, але для них організовують харчування, а також соціальні та культурні заходи.

Майдан змінив нашу свідомість, але багато проблем, що з'явилися з часів переходу України на ринкову економіку, все ще є нагальними: загострилися соціальні проблеми, особливо зараз, в період кризи та війни, гостро стоїть проблема безробіття, безпритульності, бездоглядності, соціального сирітства. Держава, яку ми з вами зараз будуємо має пам'ятати, що не люди були створені для неї, а вона - для людей. Ми маємо встановити поняття та стандарти соціальних послуг, відновити та модернізувати систему, яка зможе швидко та ефективно реагувати на всі потреби суспільства, а самі послуги мають добиратися та запроваджуватися адресно та з урахуванням індивідуального стану і потреб кожної людини.

Систему необхідно реформувати якомога швидше, провести децентралізацію державного управління у сфері соціальних послуг, їх наближення до бенефіціаріїв, запровадити постійний контроль за якістю та повнотою спектру цих послуг, за швидкістю реагування на запити. Провести розширення прав територіальних громад щодо організації соціальних послуг; передати повноваження з організації соціальних послуг органам місцевого самоврядування, та надати їм право на автономний вибір постачальників соціальних послуг, передати недержавному сектору частини функцій з надання окремих соціальних послуг (в тому числі з тих, що є гарантовані державою).

Сьогодні ми маємо реформувати законодавчу базу, та впровадити певні електронні сервіси, провести тренінги для вже існуючих спеціалістів, та набрати нових, по перше це наблизить нас до відповідності Європейській Конвенції, а по друге, створить нові робочі місця, та провести децентралізацію задля часткової незалежності регіонів у діях та фінансах, щоб максимально підвищити швидкість та ефективність надання соціальних послуг.